

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการใช้หญ้าแฝกเป็นแถบฟืช
อนุรักษ์ดินและน้ำ บ้านปากกล้วย ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง
จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นายปิยะพล ระเบียบ

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์ ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ตฤณี ณ ลำปาง	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบูลย์ สุทธิสุภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป คชศิลา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลและสภาพเศรษฐกิจ สังคม
ของเกษตรกร รวมทั้งศึกษาการใช้ประโยชน์ที่ดินและความรู้ในเรื่องการชะล้างพังทลายของดิน
ตลอดจนความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อการอนุรักษ์ดินและน้ำแบบวิธีอื่น ๆ และการใช้หญ้าแฝก
เป็นแถบฟืชในการอนุรักษ์ รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่ใช้หญ้าแฝกเป็นแถบฟืช
อนุรักษ์ดินและน้ำ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ เกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ซึ่งเป็นชาวเขา
เผ่าม้ง จำนวน 129 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกร
ที่มีต่อการใช้หญ้าแฝกเป็นแถบฟืชอนุรักษ์ดินและน้ำ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยใช้
โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social
Sciences : SPSS)

ผลการวิจัยปรากฏว่า เกษตรกรที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนมีอายุเฉลี่ย 34.7 ปี ส่วนมาก ร้อยละ 55.04 คน ไม่ได้รับการศึกษา มีขนาดของครอบครัวเฉลี่ย 6.81 คน เกษตรกรร้อยละ 79.07 ทำสวนเป็นอาชีพหลัก มีแรงงานที่ใช้ในการเกษตรเฉลี่ยครอบครัวละ 3.39 คน โดยมี รายได้นอกภาคเกษตรกรรมเฉลี่ย 4,474.42 บาทต่อครอบครัวต่อปี ในขณะที่มีรายได้ในภาค เกษตรกรรมเฉลี่ย 21,484.50 บาทต่อครอบครัวต่อปี และเกษตรกรร้อยละ 84.25 ได้รับ ข่าวสารความรู้ทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

สำหรับการถือครองพื้นที่ เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ยครอบครัวละ 2.22 แปลง คิด เป็นพื้นที่เฉลี่ย 4.84 ไร่ต่อครอบครัว ทางด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86.82 จะทำประโยชน์ที่ดินติดต่อกัน โดยไม่ปล่อยพื้นที่ทิ้งไว้ ขณะเดียวกันมีเกษตรกรร้อยละ 71.32 มีความเข้าใจถึงผลกระทบของการชะล้างพังทลายของดินว่า มีผลทำให้ผลผลิตพืชลดลง และมีความเห็นว่า ควรที่จะมีการหยุดยั้งหรือมีการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยทั่ว ๆ ไป เกษตรกรยังมีความ เข้าใจผิดว่าวิธีการบางอย่างที่ไม่ใช่วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ จะสามารถอนุรักษ์ดินและน้ำ ได้ เช่นวิธีการไถเตรียมดิน การกำจัดวัชพืช และการเผาเศษซากพืช เป็นต้น สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อ การใช้หญ้าแฝกเป็นแถบพืชอนุรักษ์ดินและน้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 74.42 เห็นด้วยมาก ว่าวิธีการดังกล่าวนี้จะ เป็นการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน นอกจากนี้ เกษตรกรร้อยละ 69.77 มีความสามารถในการปลูกสร้างแนวแถบพืชหญ้าแฝก แต่พบว่าเกษตรกรร้อยละ 30.23 ไม่สามารถดำเนินการปลูกสร้างแนวแถบพืชได้ เนื่องจากขาดแรงงานภายในครอบครัว วางแนว ระบบอนุรักษ์ไม่ได้ และ ไม่มีกล้าพันธุ์หญ้าแฝก ตลอดจนต้องการคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ในการใช้ ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่ลาดชัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้คือ หน่วยงานของรัฐที่เข้าไปดำเนินงานรณรงค์การ ปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลาดชัน ควรจะมีการดำเนินงานแบบต่อเนื่องทุก ชั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการขยายพันธุ์กล้าหญ้าแฝก และการดูแลรักษากล้าพันธุ์ รวมทั้งการจัดการ แนวแถบพืชหญ้าแฝกในฤดูแล้ง โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมเพื่อเป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติให้เกิด ทักษะแก่เกษตรกร สมกับคำที่ว่า การปลูกหญ้าแฝกเป็นเทคโนโลยีแบบง่าย ๆ และเกษตรกร สามารถปฏิบัติเอง ได้ด้วย

Independent Study Title : Farmers' Opinion on the Use of Vetiver Grass Strip for Soil and Water Conservation at Pakluai Village, Maesoy Sub-district, Chomtong District, Chiang Mai Province.

Author : Mr. Piyapol Rabeng

M.S. (Agriculture) : Agricultural Extension

Examining Committee :

Assist. Prof. Katin Srimongkol	Chairman
Assist. Prof. Dusdee Nalampang	Member
Assoc. Prof. Dr. Pailboon Suthasupa	Member
Assist. Prof. Prateep Kochsila	Member

Abstract

The objectives of this study were to study the personal characteristics and socio-economic conditions of farmers as well as to study land use and knowledge of soil erosion. It was also to study farmers' opinions on the soil and water conservation by other methods and by vetiver grass including problems and suggestions of farmers who conducted soil conservation by using vetiver grass.

Data was collected from 129 Hmong farmers. Individual interview was conducted by the use of questionnaires. Data was analysed by Statistical Package for the Social Sciences (SPSS).

From research findings, it was found that the average age of farmers was 34.7 years with 79 percent were vegetable growers. Most farmers (55 percent) were illiterate. Family labour was 3.39 persons on average. Total annual non-farm income was 4,474.42 Baht while farm income was 21,484.50 Baht on average. Most farmers had received agricultural information from government officials.

Household farm size was 2.22 plots (4.84 rai) on average with 86.82 percent of farmers using their land all year round. Seventy percent of farmers realized the impact of soil erosion which resulted in the reduction of farm production and they should protect soil erosion.

The farmers still misunderstood that ploughing, weeding and burning were the methods of soil conservation. Most farmers (74.42 percent) agreed with soil conservation by vetiver grass while 69.77 percent of farmers could make vetiver grass strip for soil conservation. But the rest (30.23 percent) were unable to do so due to lack of family labour, lack of knowledge in designing grass strip and lack of vetiver grass seedlings.

Suggestions from farmers are as follows : government should do campaign on soil and water conservation by vetiver grass strips through vetiver grass propagation, grass seedling caring and grass strips management in dry season. Farmers should participate in every step because soil and water conservation by vetiver grass is the common technology that farmers could conduct by themselves.